

TÁMOP 3.1.4. -08/2-2009-0022

TÁMOP 3. 1. 4.-08/2 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázat

**Megvalósító intézmény
Hunyadi János Általános Iskola, Óvoda
És Művészetoktatási Intézmény
Tagóvoda Kiskorpád
7524. Kiskorpád, Petőfi S. u. 20.**

2010.

**AZ ÖNKISZOLGÁLÁS ÉS A SZOCIÁLIS KOMPETENCIA
FEJLESZTÉSE**

INNOVÁCIÓ

Saját fejlesztés

Készítette: Orbán Tiborné
Óvodapedagógus
Tagóvoda Kiskorpád
7524. Kiskorpád,
Petőfi S. U. 20.

Készült a TÁMOP 3.1.4-08/2 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázat innovációjaként

**3-7 éves gyermek önkiszolgálásának és szociális kompetenciájának
alakítása
az óvodában
a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program aspektusában.
Kiemelt figyelemmel a kommunikációra, a gyermekek közötti társas
kapcsolatok kialakítására, melynek következtében a hátrányos gyermekek
nyelvi hátránya csökken.**

1. Bevezetés

Dorothy Law Nolte: A Te gyereked miben él?

Ha egy gyerek szidalomban él,
megtanulja az ítélkezést.

Ha egy gyerek haragban él,
megtanulja a harcot.

Ha egy gyerek félelemben él,
megtanulja a rettegést.

Ha egy gyerek szánalomban él,
megtanulja az önsajnálatot.

Ha egy gyerek gúnyban él,
megtanulja a szégyent.

Ha egy gyerek féltékenységben él,
megtanulja az irigységet.

Ha egy gyerek szégyenben él,
megtanulja a bűnbánatot.

Ha egy gyerek biztatásban él,
megtanulja az önbizalmat.

Ha egy gyermek megértésben él,
megtanulja a türelmet.

Ha egy gyerek helyeslésben él,
megtanulja magát szeretni.

Ha egy gyerek elismerésben él,
megtanulja, hogy jó, ha célja van.

Ha egy gyerek tisztességben él,
megtanulja az őszinteséget,

megtanulja mi az igazság és becsület.

Ha egy gyerek biztonságban él,
megtanulja, hogy bízzon magában és a többiekben.

Ha egy gyerek nyugalomban él,
megtanulja megtalálni saját békéjét.

A Te gyereked miben él?"

2. A szociális kompetencia alakítása a Mi óvodánkban

2. 1. A szükséglet szerepe

„A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként, egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükséglet kielégítésében, gyermek személyiségének alakulásában a gyermeket körülvevő tárgyi, személyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Az óvoda pedagógiailag determinált szocializációnak a színtere, fontos az érzelmi alapigények kielégítése. Biztonságérzet, védettségérzet, kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat alakuljon ki, mely kielégítése után érdeklődést mutasson, kezdeményezzen környezete iránt, más emberekhez is kötődjön.” (Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program)

A biztonságérzet szempontjából fontos, hogy a gyermek ismerje napirendjét. Ennek az a feltétele, hogy viszonylag állandóság alakuljon ki szokásai terén, például, tudja melyik az az időpont, amikor jönnek érte.

Az óvodáskor elején, a nap folyamán együtt lehessen otthonról hozott tárgyaival. Ha a szülő úgy dönt gyermekét alvás előtt hazaviszi, ez lehetőség szerint addig ne változzon, míg a gyermek belső igényéből nem fakad, hogy együtt legyen társaival még pihenés idejére is, és délelőtt megkezdett tevékenységét, játékát, munkáját délután is folytassa. Tapasztalatunk szerint a legmakacsabb gyermekben is kialakul az igény a társaival való együttlétre alvás idejére is.

A gyermek sohasem érezze magát egyedül, ezért a felnőtt, óvónő, dajka a beérkezéstől kezdve legyen ott mindig, annyira amennyire szükség van rá. Ha kell, vegye ölbe, ringassa, énekeljen neki, mosolyogjon rá, simogassa meg, vonja be a játékba, beszélgessen vele a

gyermek belső igényéből fakadóan. Közben ismerkedjen a gyermek az óvoda szokásaival, szabályaival tevékenységen, magyarázaton, bemutatáson, beszélgetésen keresztül. Fontos, hogy a felnőtt ott legyen, ahol kell. Figyeljen arra, hogy a gyermek szükségletei legyenek kielégítve. Pl.: kísérelje ki WC-re, fújja ki az orrát, vetkőztessen, öltöztessen stb., hogy önként kezdeményezzen játékot, kapcsolatot társaival. „A három éves korban óvodába kerülő gyermekkel kapcsolatban kiemelkedő szerepet kap a gondozási teendők személyes ellátása. A gondozás meghitt, személyes, testközeli együttlét, aminek következtében jöhet létre a jó óvónő – gyermek kontaktus, mely alapja lehet az egész óvodai együttműködésnek.” (Balázsné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

A helyes viselkedés kialakítása csak elfogadó légkörben lehetséges, ahol a gyermek érzi, hogy adott esetben nem ő, hanem nem megfelelő viselkedése vált ki elutasítást. Persze mi is úgy viselkedünk vele szemben, amit elvárunk tőle, és ne csak azt lássuk benne ami „rossz”.

2. 1. 1. A gondozással összefüggő szükségletek kielégítése alapfeltétel

A testi szükségletek kielégítése az egész nap során folyamatosan történik a gyermek igényei alapján.

A gyermeknek az egész nap folyamán lehetősége van mosdót használni. Bizonyos tevékenység előtt, után felhívjuk a gyermek figyelmét a kézmosásra. Kezdetben folyamatos ellenőrzés mellett a kézmosást irányítva, segítve, később az egyéni kézmosás önállóan történik alkalmasszerű ellenőrzéssel, hibajavítással, majd a gyerekek egymást is kontrolálják a tevékenység elvégzése során, ennek stílusa mindig olyan, amilyen az óvodapedagógus stílusa. Ezért fontos, hogy az óvónő módszerei a pozitívumok megerősítését szolgálják. Ugyanezt az eljárást alkalmazzuk a többi gondozási területen is, WC-használatnál, öltözködésnél.

Észrevehető azoknál a gyerekeknél, akiknél otthon nincs folyóvízes rendszer, előszeretettel tartózkodnak a mosdóban, próbálgatják a csapokat, áztatják a kezüket. Ez természetes érdeklődés a víz iránt; hagyjuk, hogy kielégítsék kíváncsiságukat. A víz iránti kíváncsiság kielégítésére többféle tevékenységet tervezünk. Az udvaron műanyag medence, sárdagasztó a homokozóban, patakparti kirándulás, babafürdetés, játékmosás stb.

Az egész nap során lehetőség van WC-használatra. A kiscsoportosoknál fokozott figyelmet kell fordítani rá, főleg év elején, mert előfordul, hogy „eljátsszák a pillanatot”, vagy nem mernek pisilni menni, „majd otthon”. A tapintat és a minden gyermek egyéniségére való odafigyelés, és ennek megfelelő bánásmód a legfontosabb. A gyermek mindig akkor menjen el WC-re, amikor szükségét érzi. Ez nem lehet erőszak, vagy időzítés függvénye. Van viszont olyan alkalom, amikor felhívjuk a gyermek figyelmét, pl. foglalkozás, séta, alvás, torna, beszélgetés, mesekezdeményezés stb. előtt.

Alvás alatt is lehetőséget kell adni a WC-használatnak, (ivásnak). A szorongás azonnali „pisilési” ingert vált ki a gyermekből, ezért kerülni kell a szorongást kiváltó helyzeteket, idetartozik az igényt kielégítő szabad mozgás.

Bizonyos szabályokat viszont nagycsoportra ki lehet alakítani, pl. szóljanak, ha kimennek a mosdóba, WC-re, takarékoskodjanak a vízzel, vigyázzanak a mosdó, WC rendjére. Segítsék egymást, kontrolálják egymást (jóindulat).

Az óvoda bizonyos tekintetben zárt környezet, hogy ne érezze a gyermek bezárva magát, ezért lehetőséget kell adni minél nagyobb térben történő mozgásra. Az óvoda minden mozgásra alkalmas területét úgy kell kialakítani, hogy minél nagyobb teret kapjunk a mozgáshoz. Itt a gyerekek szabályok betartásával (a lábunkat nem tesszük ki, a labdát gurítjuk, játékot nem hagyunk szét), de szabadon mozoghatnak. Az óvónőtől, dajkától ez több mozgást és odafigyelést igényel, de összehangolt munkával megoldható.

2. 2. Az óvoda, mint barátságos környezet

Az óvoda belső környezetének alakításánál is fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye körül, és érzelmeire hatva alakítsuk ki azt. Így amennyire csak lehet, figyelembe vesszük véleményüket a csoportszoba elrendezésénél. Megfigyeljük mivel, hol szeretnek játszani, milyen ötleteik vannak. Díszítésre felhasználjuk a gyermek által készített képeket, bábokat, játékokat.

Az általunk készített díszítések, ajándékok a gyermek előtt készülnek, ezáltal a „mit csinál az óvónéni” kérdés mindig jó alkalom a beszélgetésre, érdeklődés után a tevékenység kipróbálására, valamint érzelmileg közelebb visz a tárgyhoz, személyekhez.

Ugyanilyen példamutatással lehet elérni különböző környezetünkért végzett munka iránti munkakedv felkeltését, környezettudatos magatartásuk alakítását. Pl. szalvétahajtogatás, könyvjavítás, kisterítő vágás papírból.

A gyermeknek nagy megtiszteltetés, ha őt választjuk „fogkrémosztónak”, „garázs mesternek”, az öltöző rendje szerint mindenkinek saját feladata, hogy ruháját összetűrve, cipőjét összepároszva a helyére tegye, jó érzés tölti el, ha pozitívan értékeljük azt a környezetet, melynek alakításához ő is hozzá járult.

Az udvaron is van dolog: a virágok ápolása, madáretetés, levélsöpítés, melyben érvényesítheti önmagát.

A környezetalakításnál, szépítésnél lényeges a gyermeki önkéntesség, örömteli tevékenykedés, mely nem alkalmoszerű, hanem folyamatos. Fontos az óvónői példamutatás.

A környezet alakításánál fontos a zsúfoltság elkerülése. A teremben felhalmozott bútorzat, játékszer ingerli a gyermek idegrendszerét, a sok szemléltetőeszköz, és kép, pedig kioltja egymást, így a gyermek figyelmét felkelti, de rögtön eltereli.

2. 3. A tevékenység szerepe

„A gyermek személyisége és tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek.

1. A nevelő hatás pedagógiai feltételei:

- A tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, tudatosítás, stb.) közös feladata az óvodapedagógusnak, dajkának és az egész óvodai környezetnek.
- A tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel (semmit sem végezzünk el a gyermek helyett, de mindenben segítsünk, amikor arra szükségük van a gyerekeknek).
- A tevékenység pedagógiai értékelése ugyancsak alapvető feladata az óvodapedagógusnak. A siker, sikertelenség okai, a jól vagy rosszul megválasztott tevékenységi mód, az együttműködés megléte vagy hiánya stb. lehet az értékelés kiinduló alapja.

2. A személyiség felfogható az egyénre jellemző tevékenységek hierarchiájaként.

A gyermeknek meg kell adni a lehetőséget az állandóan megválasztható, belsőből fakadó tevékenységre.

- 3-7 éves korú gyermeket tevékenységvágy jellemzi.
- Bármely mozgás, cselekvés, változás felkelti a gyermek figyelmét, és utánzásra ösztönzi.
- A 3-7 éves gyermek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. Pl. a közösségért végzett munka lehet játék, de a szabadidő hasznos eltöltése is.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítson minél változatosabb, többfajta, differenciált tevékenység egy időben történő gyakorlásához megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek).

- A tevékenység megszervezésében támaszkodjon a gyermek tapasztalataira, a gyermek aktuális élményvilágára.

- Az élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb, komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.” (Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelésű program)

Fontos a mese, vers, ének, beszélgetés, ezáltal fejlődik a gyermek nyelvi kifejezőkészsége, de az alapgondolkodási műveletek csak az „összerakom – szétszedem” alkotó folyamatban alakulnak. „Ha azt mondjuk: „Mit piszmogsz azzal a vacakkal?” – biztosan kedvét szegjük, és nem szívesen fog fabrikálni.” (Cziegler Orsolya: Én? Te? – Mi!)

De nagyon szívesen fog velünk (még az öt éves is) borsót válogatni, polcot törölni, virágot öntözni, vagy levelest gereblyézni. Együttélésünk mindennapjaiban kell lehetőséget adni a különböző készségek alakulására.

Alakítsuk ki úgy az óvoda életét, hogy minél több közös élmény legyen a közösségi formálásra (pl. születésnapok megünneplése, kirándulások, jeles napi szokások) és közös tevékenység gyakorlására, együttes készülődésre nyíljk lehetőség (pl. falus programok, versenyjátékok, közösen végzett munkák, ünnepekre való készülődés).

2. 4. A tudatos fejlesztés szubjektív feltételei

2. 4. 1. A z óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése

A befogadás (bevezetés az óvodába) olyan átmeneti idő, mialatt a gyermek bizalmát el kell nyernünk, hogy teljes bátorsággal merjen mozogni az óvodában. Ez idő alatt legfontosabb, hogy igényeit, hangulatát figyelembe véve alakítsuk napját, szervezzük tevékenységét. Pl. ne erőltessünk rá játékot, hadd figyeljen, addig, és annyira közeledjünk, amit ő igényel. Ha ragaszkodik tárgyaihoz, tartsuk tiszteletben, ha nem szeretne lefeküdni, pizsamába bújni, ne kelljen neki, fokozottan figyeljünk szükségleteire.

A későbbiek során a napi és heti rendnél is rugalmasnak kell lennünk. Ha mindig a gyermek érdeklődéséből, kíváncsiságából indulunk ki, hatékonyabb lesz a tevékenység. Nagyon fontosnak tartjuk a beszélgetés módszerét, a napirendbe is beiktattuk a beszélgetést. Ez előkészíti, motiválhatja az aznapra betervezett tevékenységet, de kiderülhet, hogy a gyerekeket valami más érdekli, mozgatja, így lehet az ő ötlete is az aznapi tevékenység témája.

Fontos az egyéni beszélgetés, ami az óvónő és egy vagy két gyermek közvetlen kapcsolata. Az óvónőnek mindenkivel baráti kapcsolata legyen, ezt nem lehet két méter távolságból elérni. Akár néhány percre is a nap folyamán „csak órá” kell időt szakítani. Lehet ezt érkezéskor, vagy orrfújáskor, vagy amíg betúrjuk a derekát, felöltöztetjük, betakarjuk. „A kisgyerekeknek éreznie kell, hogy az óvó néni reá szánt ideje mindenképpen, és csak is (kizárólagosan) az övé, nem csak akkor, ha közöl valamit.” (Balázsné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

Vannak olyan gyerekek, akik látszólag nem igénylik a beszélgetést, sohasem jönnek oda az óvónőhöz, hogy élményeiket, örömeiket, bánatukat elmeséeljék, de nekik is érezniük kell, hogy az óvónő rájuk is figyel, ők is érdeklik. „Az óvónőnek a példamutatáson túl az igényt is fel kell keltenie a gyermekben, ami rendszerint már átélt kudarcélmények után bizony egyre nehezebb feladat.” (Balázsné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

Munkánk során megtanuljuk a gyermek mimikájából, mozdulataiból megérteni érzelmi állapotát, szükségletét. Ehhez viszont az kell, hogy állandóan figyeljük őket. Ha szükség van ránk kéznél legyünk. Az állandó megfigyelés alapján tudjuk meg, hogy szükség van-e a nevelésbe külső szakembert bevonnunk.

„Fontos, hogy az óvónő ne ellássa a gyerekeket, hanem együtt éljen a gyerekekkel, játsszon, énekeljen, meséljen, feladatokat oldjon meg, így a gyermek partnerré válik, akivel egész nap jól szórakozunk!” (Balázsné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás) Az óvónő a gondozás folyamatában építi kapcsolatait a gyermekkel, segíti önállóságukat. (O. Ó. A. P.)

A társas kapcsolatok strukturálódásában az óvodapedagógusnak nagyobb szerepe van, mint magának a gyermeknek. „A félénk gyermek integrálásában a pedagógusnak olykor kiemelkedő szerepe lehet.” (Farkas Aranka: A szociális kompetencia alakulása)

A tartósan magányos csellengőket az óvónő aktívan terelheti egymás felé. Pl.: vendégségbe viszi a játszócsoporthoz, kézen fogva mennek bevásárolni, ő kapja meg először az óvónő által a szerepjátékhoz barkácsolt eszközt. Neki egy kicsit mindig többet adjunk magunkból, segítsük, hangoztassuk pozitívumait. Segítségünkre lehet a gyerekekkel való „keveredésben” a kiscsoportokban történő foglalkoztatási forma, melyben sikeresen megtalálhatja helyét. Ha helyre áll az önbizalma a társakhoz való közeledés is könnyebben megy neki.

2. 4. 2. Az óvónői modell

A bizalom kialakulásában nagyon fontosak az egyéni beszélgetések, baráti kapcsolatok az óvónő és gyermek között, mert itt a gyermek egyéni sajátosságait figyelembe véve közelebb kerülünk hozzá, mintha a csoporthoz szólnánk. Baráti kapcsolatban könnyebb a gyermek érzelmeire hatni.

Van, akit bátorítani kell, van, akit visszafogni. E mögött a gyermek érzi, hogy a felnőtt bizalommal van iránta. A bizonytalanság a gyermekben is bizonytalanságot okoz.

A határozottság és kiszámíthatóság fontos. Ennek alapja, hogy a szokásokat az óvoda minden dolgozója is mindig betartja. Nem csapjuk be a gyerekeket, nem ámítjuk őket. A szülőket is erre biztatjuk. Inkább magyarázzák el a gyermeknek mi fog vele történni, még ha az fájdalmas is (pl. mikor jönnek érte), mint a gyermek akár csak egyszer is csalódjon. Beszélgetés során fontos a szem kontaktus. A gondozási teendők során használjuk ki a testi kontaktus.

Ha a gyermek szól, azonnal figyelmet kell, hogy kapjon. Így várható el tőle is ugyanez. Konfliktusok estén gyermekkel együtt kell megbeszélni a történeteket. A lényeg, hogy a dolog negatív volta kapjon hangsúlyt, vele kapcsolatos veszélyek és a gyermekek felelőssége. Együtt keressünk megoldást. Nem szidni kell a gyereket, hanem felhívni figyelmét viselkedésének esetleges következményeire, hogy elgondolkoztassa.

„Az apró incidensek hozzátartoznak ahhoz, hogy a kisgyerek megtanuljon a társak között mozogni, együttjátszani, alkalmazkodni és kivívni saját jogát.” (Farkas Aranka: A szociális kompetencia alakulása.) Ezért kell, hogy próbálkozzanak ügyeik egymás között történő elintézésével, az óvónő pedig értse meg a konfliktust, az azt mozgató érzelmeket, várja ki a megoldást.

Fontos a kiegyensúlyozottság, de nem kell a gyermek előtt megszipítani érzelmi állapotunkat. Nem baj, ha a gyermek tudja, hogy most éppen rossz a kedve az óvó néninek, mert pl. nem jól sikerült valami, vagy nem érzi jól magát. De ezt figyelembe kell venni nála is. Ez empátiás készségét alakítja.

A természetes, halk hang példa a gyermek előtt, a hangszín megváltoztatásával bátran élhetünk, ez nyomatékot ad, nagy meglepetést kelt.

Az óvónő artikulációja ugyancsak példa a zárt szájjal beszélő, nehezen érthető gyerekek számára. Beszélgetésnél, vagy versmondásnál, a tudatos artikulálást utánozzák. A mimikát és gesztusokat is utánzásal sajátítják el, ezért inkább az „odakiabálás” helyett a „mutogatás” részesítsük előnyben. Beszélgetéskor, verselésnél, mesélésnél a „képi” megjelenítés eszköze, valamint a gyermek fantáziájára is hatásos, visszamondáskor oldja a gyermek gátlásait, mert a szöveg úgy mond a „kezében van”.

Az óvónői minta fontosságára évek során sok visszajelzést kaphatunk a gyerekektől, pl. zárt szájjal étkezésre, vagy az illatra mennyire figyelnek a gyerekek.

Az óvoda minden felnőtt dolgozója legyen modell a gyermek számára kommunikációjában, bánásmódjában, viselkedésében.

2. 5. Játék és tanulási tevékenység

„A játékon belül meghatározott eredmény elérését célzó öntevékenység, az önfejlődés, és önfejlesztés motívumait, képességeit és készségeit is létrehozza.” (Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelés)

A játék az együttesség élményének legfontosabb terepe. A kisebbek kezdetben egyedül játszanak, vagy figyelik a nagyobbak játékát. Az óvodapedagógus a legelső játszótárs. Később ugyanazt játsszák, amit a többiek, egymás mellett. Az óvónő mindig bevonható társ marad. Nagycsoportra valódi együttjátás alakul bonyolult szerepfelosztással akár nagy csoportokban is. A felnőtt háttér szervezése teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatokat.

A vonzó szerepek körül nagyon adaptív veszekedések törnek ki, hiszen általuk tanulják meg a szociális lét alapjait, jogaik gyakorlását és az alkalmazkodást, az osztozkodás szabályait. Az „Akkor nem vagy a barátom!” olyan zsarolási eszköz, melynek komoly súlya van.

A vegyes típusú csoportokban együtt játszanak a különböző korosztályú gyerekek, még az eszközök sincsenek szigorúan szétválasztva. Az alsóbb polcokon a kicsik számára elérhető

magasságban a kifejezetten nekik való játékok vannak, a magasabb polcokon a nagyobbaknak való eszközök. Természetesen ezekkel is játszhatnak a kicsik. Kialakult szokássá válik, hogy ezekkel való játékot felnőtt, vagy nagyobb gyermek irányítja.

„Elsősorban a gyermek ügye, mikor, mit, mennyi ideig, kivel, mivel játszik! A feltételek (idő, hely, eszköz) megteremtése elsősorban a felnőtt ügye, de bevonható a gyermek is: legyen módja, hogy a csoportszobát átrendezze, helyet (kuckót) készítsen magának...” (Balázsne Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

A játékidő befejeztével rendet teszünk a csoportszobában. Természetesen játékosan. Pl. van garázmester, aki az autókat rendezi a polcon, játszunk „Hamupipőkét”, - szétválogatjuk az összekeveredett játékokat, versenyt rendezünk egy elkallódott játék megkeresésére, illetve elbújt játékokat keresünk, - kitalál többet. A papírból kivágott terítők a polcra kerülnek, az épített vár csoportszoba dísz, a kiterített ruhák tovább száradhatnak a játékidő befejeztével.

A játékok témája elsősorban a gyermekek élményei, tapasztalataira épülnek. Ezek továbbfejlesztéséhez készítjük, szerezzük be az eszközöket, évszakoknak, hagyományoknak, ünnepeknek a kompetencia elemeinek (tűz, víz, föld, levegő) megfelelően. Ezek minden esetben kapcsolódnak tanulási, nevelési feladatokhoz. Egy-egy játékszituáció kialakítása ebből a szempontból nagy tudatosságot igényel az óvónőtől, teljes azonosulást, melyben irányító szerepet tölt be, de partnerként kezeli a gyermekeket.

Az együttes játék sikere az együtt átélt élményeken is múlik, ezért fontos a közös élményszerző séták, kirándulások, színház, bábszínház látogatások. Fontos azoknak az élettereknek a meglátogatása, ahol a gyermek óvodán kívül él, pl. az utca, ahol lakik, az ő házuk, az ő szülőjének a munkahelye, nagyszülőjének a háza. Jó, ha meglátogathatjuk azt a munkahelyet, ahol az ő szülője dolgozik.

Együtt izgulunk az egészségügyi vizsgálat során, amikor a dajka néni segít mindenkinek levetközni, közben megnyugtatóan mosolyog, az óvónéni pedig mindenkinek, aki fél, fogja a kezét a vizsgálat alatt.

Az óvodás gyerekekkel is kiválóan lehet társasozni, igaz ő mindig győzni szeretne. Fontos, hogy legyen esélye a győzelemre, de csalni ne engedjük. Életkorának megfelelő – lépegetős, egyszerű – társast választunk. Pl: Ki nevet a végén?, vagy a Fekete Péter kártya.

2. 6. Társas közösségi tevékenység

„A cél az, hogy az adott lehetőségek között a legtöbbet legyünk képesek egyéniségükből kihozni, ezzel gazdagítva a közösséget.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermek és felnőttek közötti minél gyorsabb kontaktusfelvételre.

- A felnőttel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.

- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása.

- A konfliktusok kezelése.

- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.

- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.

- Arra nevelni a gyermeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik irányában.”

(Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program)

Társas kapcsolatok kialakítása szempontjából a beszoktatási elvekből kiemelkedő, hogy a gyermek gyermekhez való viszonyát az határozza meg, ahogy ezt az óvónőtől látja. Az óvodakezdés, azaz idő a gyermekek számára, még a régi óvodások számára is, amikor a legjobban egyedül érzik magukat, ijedtek, dacosak. Ekkor jön az óvónő türelemmel, melegséggel, apró fortélyokkal, amivel megnyerheti bizalmukat. Az érzelmi melegség átragad a gyerekekre is. Ugyanúgy ölelik síró pajtásukat, mint az óvónő, keresik az együttes játékot. Ahogy viszonyulunk mi egyhez, úgy viszonyulnak ők egymáshoz.

A vegyes csoport hierarchikus rendszer. A közösség alakulásában mindenki bejárja ugyanazt az utat. Kiscsoportosból nagycsoportos lesz, átérzi a másik korosztály helyzetét. Különböző korosztályok együtt nevelésénél a nagycsoportos segíti a kisebbet, irányítja. A kisebbnek el kell hagynia önös érdekeit, engednie kell a naggyal szemben, a nagynak, pedig el kell viselnie, hogy a kisebb folyton ott van, és tekintettel kell lennie rá. Ebben a kapcsolatrendszerben a gyermek megtanulja féken tartani érzéseit, ne reagáljon érzelmi kitöréssel mások viselkedésére. Az óvónő feladata a jó szervezés és példamutatás.

Minden tevékenységet minden korcsoportnak engedni kell, de lehetőség legyen egyidőben egyszerűbb, bonyolultabb tevékenységekre, illetve tetszés szerint abba lehessen hagyni.

Nagyon fontos hogy a nagyok példamutatását, segítő szándékát folyamatosan kihasználjuk. Ez ne legyen erőltetett, és kövesse dicséret és köszönet, pl. a gondozási teendőknél.

A nagyoknak meg kell tanulni figyelni a kisebbekre. Mozgásos játéknál figyelni kell rá, hogy nehogy ellökjék őket, meg kell várni, míg a kisebb felmászik a csúszdára, vagy lassabban halad a triciklivel, mint ő a rollerrel. Ilyenkor elismerésként jól jön az óvónő egy meleg mosolya. „Minden dicsérő szónál többet ér az, ha boldog büszkeséggel tekintünk neveltünkre...” (Balázsné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

A kicsiknek is meg kell tanulni, hogy társa kezéből tetszés szerint nem vehet ki semmit. Használni kell a „kérem szépen” kifejezést, ha valamit el szeretne érni a „nekem kell”-el szemben, különben „nem vagy a barátom” hangzik a válasz.

2. 7. A munkatevékenység

„A munka megosztása során fontos feladat, hogy a gyerekek tanuljanak meg önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani.

Az óvodapedagógus feladata:

- Minden gyereknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntes, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.

- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármely őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.

- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhessek azokat.” (Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai program)

Az önkiszolgáló munka mindig a gyermek egy meglévő képességszintjéről indul, mely óvodába lépéskor eltérő annak függvényében is, hogy a gyermek mit hozott otthonról, és fontos, hogy önmagához képest fejlődjön a lehető legjobb szintre. Itt hangsúlyt kap a jól megválasztott, egyénre szabott módszer, a jó gyermek és óvónő kapcsolat, melyben a gyereket a megfelelni vágyás hajt.

A társakért, csoportért végzett munkában is fontos motívum a megfelelni vágyás, de itt a gyermek a képességeit is fitogtatná, ami tudjuk, nem mindig van arányban fejlettségével, ezért csak olyat kérjünk tőle, amelyet végre tud hajtani, különben kedvét szegjük. Viszont hagyjuk őt cselekedni, ha belülről fakadva próbál meg valamit.

Ebben a munkafajtába sorolnám a naposságot, és a különböző reszortfeladatokat is, melyeket a gyermekek annyira szeretnek és az óvónő fantáziájára van bízva, hogy hány félét talál ki. Pl.: „garázmester” – játékelrakásnál; „fogkrémosztó” – a mosdó rendberakására; ruhatáros az öltöző rendjének ellenőrzője, „kisdajka” – aki ebédnél segít a kicsiknek.

A naposság ne csak az étkezésre terjedjen ki, hanem aznapi más teendőkre is, pl.: eszközök előkészítése, virágöntözés, „csapatkapitányság”, megbízatásokra. Tudatosítsuk a gyermekekben a naposi feladat fontosságát. Legyen ez számukra megtiszteltetés, különleges rang, ezért készítünk hozzá napostáblát, melyen megjelöljük, hogy ma ő a napos, kítűzője is van, amit a ruháján visel, és ezt rituálisan beszéljük meg mindennap.

Vannak alkalom adta munkák, melyek kezdeményezője a felnőtt, s melyben számítunk a gyerekek segítségére. A másik gyermeknek való segítségnyújtás a közösségi kapcsolatok alakításának, a kötelességteljesítésnek eszköze, saját és mások elismerésére nevelés formája. Motiváló erő mindig az óvónő példamutatása, a meleg elismerés, melyre nem is kellenek mindig nagy szavak, csak egy elismerő tekintet, meleg mosoly, buksi cirógatás.

A munka önkéntes, mindenki kiveheti belőle a részét.

Amit a gyermek kezdeményez, abban segíteni kell őt. Pl.: teremrendezés, ágynemű le-, felhúzás, felsőprés, játékjavítás. A végén pedig mennyire jó végignézni az eredményen, amely mindannyiunk jóérzetét szolgálja.

„A döntés jogát és a felelősséget ne vállaljuk át! Tehát:

1. Vegye észre, hogy tenni kell valamit (igényszint)!

2. Döntse el, hogy mit fog tenni (ebbe beletartozik a segítségkérésről hozott döntés)!”

(Balázsné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

Az óvónői példamutatás, tevékenységszervezés mellett fontos, hogy az óvónő maga is vegye észre, végezze el az apró alkalom adta feladatokat. Pl.: vegye fel a lehullott szemetet, az ágaskodó gázt húzza ki, söpörje össze a kenyérmorzsát, igazítsa el a gyűrött takarót.

A szülők körében népszerűsítse az otthoni gyermekmunkát, valamint teremtsen lehetőséget a családdal való együtt munkálkodásra, pl.: közös almaszüret, kirándulás során közös főzés, tűzifagyújtás.

2. 8. Szabadidős tevékenység

„Szabadidő igazi tartalma: a termékeny idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés....A szabad, autonóm egyéniség által determinált öntevékenység egyenlő a döntéssel.

Az óvodapedagógus feladata:

Pihenőidőben és délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére.” (Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program)

„A konfliktushelyzetek nagy részét eleve kizárhatjuk, ha a csoportnak minden tagja elfoglalhatja magát valamilyen értelmes tevékenységgel (ehhez megfelelő „kuckók” és sok eszköz áll rendelkezésükre), de elsősorban a szokásrendszer kialakításával tehetünk nagyon sokat az ügyben! (Balázné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

A szabadidős tevékenységek jó lehetőséget kínálnak a kreatív gondolkodásra, mely alkalom problémamegoldó ötletek generálására. A „neked is – nekem is” helyzet, mely mindkét fél akaratát figyelembe veszi, kölcsönösségen alapuló egyezség.

Míg a délelőtti időszakban több gyermeknek, kisebb csoportoknak kínálunk fel tevékenységet, pl.: kártyázás, hajtogatás, barkácsolás, társasjáték, a délutáni időszakban kerítünk sort az egyéni fejlesztésre, differenciáló nevelésre, játékos eszközöket, könyveket, képeket, kártyákat használunk erre a célra.

Az egy gyermekkel történő foglalkozás vonzza a többi gyereket is, így alkalom adta lehetőség van szellemi feladatvégzésre, mint találós kérdések, barkochba, „most mutasd meg” játék formájában, vagy rajzos formában, mint labirintus megfejtése, puzzle játék. A mozgásos játékok: „Adj király katonát”, „Gyertek haza ludaim”, népi játékok, sántika stb., a téri tájékozódás, térben való biztos mozgás mellett a szabályok betartását, együttműködést, összedolgozást célozzák.

2. 9. Anyanyelvi nevelés

„Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésnek és az emberek közötti kommunikációnak.

Az óvodapedagógus feladata:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédöröm biztosítása.
- Arra nevelni a gyerekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Képesé tenni a gyerekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.” (Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program)

Az anyanyelvi nevelés a nap folyamán végigvonuló feladat, ami során a felmerülő aktuális nevelési helyzetet használjuk ki, illetve nevelési helyzetet teremtünk beszélgetés céljából.

A napirendbe terveztünk is konkrétan beszélgetésre szánt időt, mely során a téma mindig a gyermeket konkrétan foglalkoztató dolog, pl.: közelgő ünnep, megtörtént eseményekhez fűződő érzelmeiket mondják el. Itt a beszélgetéshez szükséges szabályokat is be kell tartani, pl. várja meg a másikat, odafigyelni az általa mondottakra, leszűrni a lényegét. Jelezzen, ha szólni kíván, hangerő szabályozása. Ehhez játékos eszközöket használunk”tiéd a labda (báb, kocka), tiéd a szó”. A beszélgetés önkéntes, de zavarni nem szabad. A beszélgetéshez szófordulatokra is szüksége van, ezért nem árt, ha megtanulja: szerintem, vita, lehetőség, vélemény stb. szavakat.

Fontos megemlíteni a gesztusok, mimika, humor szerepét. „A feloldó és együtt érző humor...: meleg tekintet, mosolyra húzódó száj, elfogadó testi odafordulás... mintegy biztosítja a másik felet teljes jóindulatomról, arról, hogy őt elfogadom, csak a körülményeken muszáj nevetnem.” (Balászné Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

Beszélgetések alakulhatnak ki lefekvés előtt, felkelés után, étkezés előtt, holtidőben. Fontos figyelni a gyermekek által kezdeményezett beszélgetésekre, melyet kihasználva fontos információkat kapunk érzelmi állapotáról, vele, körülötte történt dolgokról, segítséget nyújthatunk ezek feldolgozásában.

Játszunk a gyermekkel olyan játékot, ahol vissza kell fogni a hangját, „csend király”, „mit hallunk a levegőben”, mely beszédfigyelemre nevel. Engedjük, hogy a gyermek feszültsége a hangján keresztül kitörhessen. Alkalmat adunk kiabálásra, sikításra. Pl.: szurkolásnál, kergető játék során, rakétás játék stb.

A gyermek a nap során annyit beszélhessen, és azzal beszélhesse, akivel akar. Ennek nem mond ellent, de káoszt elkerülendő, szabályokat kell megtanulnia és megtartania. Ilyen szabály a hangerő szabályozás, mikor, mennyire engedheti el a hangját, beszédfigyelem, mikor kell elhalasztania, megtartania mondanivalóját. „Hogyan beszélgetünk” szabálya, mely az odaüvöltés helyett a szemtől-szembe történő halk beszédet szabályozza. E szabályok elsajátítása óvónői példamutatáson is múlik.

Differenciáló nevelés:

Legnagyobb probléma a beszédbeli igénytelenség, vagy nem használják az udvariassággal összefüggő szavakat, valamint a felnőttektől hallott durva, csúnya beszéd használata.

A gyerekek sokszor hallják a szép kifejezéseket párbeszédben, mesében, versben! Nagycsoportra már ismerik az elvárható kifejezéseket, ezért kérjük, hogy így használják. Az udvariassággal kapcsolatos kifejezések legyen mindig minta a gyermek előtt! Játékosság! A „kérek egy varázsszót!” – már akkor használjuk, ha a gyerekek már ismerik a „varázsszót”, kifejezést.

A durva beszéddel sajnos még az a gyerek is találkozik, akinek a környezete tudatosan elkerüli. Tehát csak azt tudjuk elérni, hogy a gyermek passzív szókincsében maradjanak ezek

a szavak, ne használják őket. Nehéz igazságot tenni, ha valamelyik gyereket durva szavakkal sérti meg társát. Hiszen elfelejteni nem tudjuk a szót, számonkéréssel csak megerősítjük a szó érdekes voltát. Erre azt használjuk, hogy a „csúnya szavakat nem halljuk meg”, „oda se figyelünk arra, aki ilyen szavakat használ”. Az elfordulás és a szó nélküli méltatlankodás, elgondolkodtatja a gyermeket. Nem a szó jelentése lesz a téma, hanem negatív volta. A gyerekek felfokozott érzelmi állapotban sértésként is használnak egymásra durva kifejezéseket. Tanítsuk meg arra, hogy mondja el mi a baja a társa viselkedésével („Ne szórd a hajamba a homokot!” Én ugyanezzel a játékkal szeretnék játszani!”), ne sérteggessék egymást, mert az nem viszi előre a helyzetet.

A gyerek olykor „hazudik”, olyan tettet tagadja le, amikor a szituáció magáért beszél. Azt állítja, hogy pajtása véletlenül esett el, magának is nehezen vallja be, hogy annyira megharagudott rá, hogy fellökte. Meg kell érteni az aktuális helyzetet létrehozó érzelmi állapotot. Kezdetben fogalmazzuk meg mi magunk azt: „Nagyon megharagudtál rá, mert szétrombolta a váradat?” Ezáltal ő is megtanulja megfogalmazni érzelmi állapotát, ami motiválja viselkedését.

2. 10. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

2. 10. 1. Külső világ tevékeny megismerése – matematika

A gyermekek különböző ismeretekkel, tapasztalatokkal kerülnek az óvodában, melynek meghatározója a közeg, a család, ahol élnek, pl.: akik otthon állattenyésztéssel foglalkoznak, azoknak a gyermekeknek több ismeretük van a különböző háziállatokról, az autószerelő kisfia

megismeri a különböző szerszámokat, az értelmiségi szülők gyermekének lexikális tudása lehet. Ez a változékonyság teszi színessé a csoportot, „kohéziós erőt” (Balázsne, 1997) biztosít a csoport életében, és ezt használjuk ki arra, hogy a gyerekek „karakteres egyéniséggé” (Balázsne, 1997) legyenek, rajtuk keresztül a többi gyerek az élet más és más területeit megismerje. „Hiszen milyen odafigyelés, egymás felé fordulás kell ahhoz, hogy egy-egy gyermekről köztudottá váljon, mi az amiben „ő a nagy”!” (Balázsne Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

A jó élmények önkifejezésre készítetik a gyermeket, legyen lehetősége a tapasztalatokat eljátszani, lerajzolni, elmondani, utánozni.

2. 10. 2. Külső világ tevékeny megismerése – élő-élettelen

Amit itt ki kell emelnünk a gyermek én-tudatának alakítása, és szocializációja. Ez ismét a nap egészét átszövő, valamely helyzetben megnyilvánuló feladat. A gondozási feladatok, étkezés során megismeri önmagát, testét, viselkedési, higiéniai szabályokat sajátít el. Játék, munka során viselkedési mintákat próbálgat. Tevékenységek során képességeit próbálja ki. Beszélgetésekben, játékos szituációkban megtanulhatja, megértheti ki ő, honnan jött, hová tart.

Differenciáló nevelés:

Vannak olyan esetek, amikor az óvoda az első hely, ahová a gyermek eljut otthonról, sohasem volt az udvarukon kívül, ráadásul a gyermek környezete is ingerszegény. Ez a gyermek hónapokig nem tud betelni a játékokkal, semmi más nem érdekli, míg „ki nem játssza magát”. Ezekben az esetekben mindenféle ismeretnyújtás az óvoda feladata. Ezért fontos, hogy a hátrányos helyzetű gyermek minél előbb óvodába kerüljön.

A gondozási feladatokon kívül az óvoda feladata a melegség, az otthonosság nyújtása. Lehetősége legyen minden kipróbálására, megismerésére. Idő kell, hogy biztosan mozogjon a közösségben, és megnyíljon a „csodák” felé.

A másik feladat a tehetséggondozás. Vannak olyan magas intelligenciájú gyerekek, akiket nagyfokú tudásvágy jellemez. (Nem térek ki arra, hogy esetleg más területeken alul teljesítenek.) Ezek a gyermekek, akik furcsákat kérdeznek és az óvónőnek mélyebb felkészültnivalót adnak. Ezek a gyerekek maguk után húzzák a csoport érdeklődését is, mindenképpen fejlesztő lehet jelenlétük, csak ki kell használni tudásvágyukat. „Öröm végighallgatni, pl. egy-egy ismeretterjesztő könyv nézegetése közben milyen komoly tudásanyagot tárnak egymás elé!... Minden csoportban akad egy-egy okoska gyerek, aki valami iránt különösen érdeklődik. Hagyjuk tudását, lelkesedését behozza a csoportba, nem árt, ha már ebben a korszakban divattá tesszük a tudást, a mély érdeklődést!” (Balázsne Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás)

2. 10. 3. Művészeti tevékenységek

„Amit az óvó néni szépnek lát, az neki is tetszeni fog.” (Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program)

Az esztétikai igényesség meghatározója a család, a környezet. Az óvónőnek ezt tiszteletben kell tartania, de mint érzelmi hajtóerő önmagán keresztül befolyásolni tudja a gyermek művészetekhez fűződő érzelmét.

Mit tehet az óvónő? Mindenekelőtt képviseljen egy stílust, ami külsején, beszédében, viselkedésében megnyilvánul. Bátran mondja el véleményét a dolgokról a gyermek előtt, de a gyermek dologhoz fűződő érzelmeit tartsa tiszteletben, pl.: bizonyos, nem gyerekeknek való

rajzfilmek, filmek tekintetében. Ha valami mellett állást foglal, mondja el érzékletesen, miért tetszik neki, pl.: valamely zenemű, rajzfilm, festmény. Az értéket érzékeltesse, pl. apró részletek feltárással (lepke szárnya), mit miért tesz (miért fest fekete ruhát a boszorkánynak), hangulatokat hogyan fejez ki változatosan. Esztétikai igényességüket műalkotások megfigyelésén, meghallgatásán keresztül formálja.

S mindezek mellett biztosítsunk lehetőséget az óvodásnak, hogy szerzett esztétikai tapasztalatait művészeti tevékenységek során gyakorolhassa.

2. 10. 4. Irodalmi nevelés - mese-vers, bábozás, dramatizálás – ének-zenei nevelés

Az együttműködés fejlesztését segíti a kórusló beszéd, együtténeklés, kézfogásos mozgás, párválasztás, egymás megtapsolása, az együttesség élménye. Segíteni, buzdítani kell, ha ők maguk kezdeményeznek ilyen tevékenységeket, zenekarokat, „Megasztárokat”, körjátékokat, táncokat.

A verselésnél, mesélésnél a gyermektől bizonyos magatartási szabályokat követelünk (mely folyamatosan alakul), nem kötelező ott ülni, de csöndet, halk tevékenykedést várunk el. A mesélésbe, verselésbe beépítjük tartalmából, hangulatából adódóan a gyermek aktivitását, (pl.: ahol lehet, beiktatunk ismert dalt, verset, a gyerekek énekelnek, a mozgást megjelenítik, hajladoznak, mint a fák, süvít a szél, reszketnek, kövé merednek) mindig dallal, mozgással kötjük össze. Feloldásként, pedig játszunk. A mese, vers, mondóka, ének az óvodás gyermek mentális higiéniájának eleme. A napi élet szervezése során tervezetten, spontán minden lehetőséget ki kell használni verselésre, mondókázásra, dalolásra, dalosjátéokra, táncrea.

Minden ilyen együttes tevékenység örömforrás a gyermek számára.

A bábjáték közösségi műfaj, melyben fontos az összmunka, az egymásra figyelés, az önkifejezés, önérvényesítés. A bábokkal való játék a visszahúzódó, önmagát nehezen megmutató gyermek számára a megnyilvánulás eszköze. A tudatos óvónő kezében terápiás célokat is szolgálhat. A feladat hogy találjuk meg a legmegfelelőbb helyet, tevékenységet, légkört a bábozás alkalmazására. A bábnak egész nap folyamán nevelő szerepe lehet. Főleg év elején, beszoktatáskor használjuk. A báb odabújik a szipogó gyerekhez, megdicséri az ügyesen tevékenykedőt, dicsőség, ha a kezére húzhatja az „óvónéni bábját”, amikor egyedül mond el egy verset.

Tudomásul kell venni, hogy bábozás során a gyermeki érzelmek a felszínre törnek, és nem mindig a történet szerint alakulnak az események. Az óvodai nyelvi kézség játékos fejlesztését, a kommunikációs helyzetek bábokkal való eljátszását szolgálja a Meseládikó, a kompetencia alapú nevelés egyik eszköze.

Nagy igény az otthonról hozott mesekönyvek, verses könyvek elolvasása. Sajnos ezek a könyvek nem minden esetben művészi értékűek. A gyermek kedvét, lelkesedést akkor sem szabad elvenni. Büszkeség tölti el, hogy az ő könyvét tartja az óvó néni a kezében. Az ismert történetet olvasás nélkül is el lehet mesélni, a képekről beszélgetni lehet.

Az előzőleg leírtak vonatkoznak a dramatizálásra is.

Ünnepélyek színfoltja lehet a gyermek bábozása, dramatizálása, verselése, de ennek feltétele csak a gyermek önkéntes szereplési vágya lehet, a felkészülés pedig játék, és nem hosszú próbák fáradalma.

2. 10. 5. Vizuális nevelés

A szabadidőben készült alkotásokat, még ha nem is olyan szépek, jellel látjuk el, és egy dobozba gyűjtjük őket. Ezzel azt szeretnénk érzékeltetni a gyermekkel (amellett hogy rajzfejlődését így tudjuk nyomon követni), hogy számunkra alkotásán keresztül minden gyermek fontos.

A tudatosan kialakított rajztevékenység során életkori és egyéni képességeit figyelembe véve lehetősége legyen a gyermeknek más feladatot is választani, ezért könnyebb és nehezebb tevékenységet is tervezünk. A vegyes életszervezés lehetőség arra, hogy a kisebbek is kipróbálhatnak nehezebb feladatokat.

Az elkészült munkákat jól látható helyre helyezjük, pozitív szempontból közösen értékeljük őket. Főleg kiscsoport elején, vigasztalásul, érzelmileg jobban kötődő gyerekeknek fontos, hogy az óvó néni csak neki rajzol, az ő kedvenc állatát, olyanra amilyen az ő kívánsága. Később ennek hatására a pici is ajándékoz az óvó néninek, vagy barátjának maga által készített ajándékot.

A barkácsolás során a maguk készített eszközöket felhasználják a játékunkba, ezáltal értékük megnő, jobban vigyáznak rá a gyerekek.

Az alkotótevékenység rendetlenséggel jár, rendet rakni a végén kell, ebből mindenki vegye ki a részét. Az elvégzett alkotómunka után közösen gyönyörködünk, játszunk, énekelünk, vagy éppen pihenünk ki fáradalmait.

2. 10. 6. A mozgás

„Ismert tény hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.”
(Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program)

A testnevelési foglalkozások differenciált feladatadásának célja, hogy minden gyermek életkorának, képességeinek megfelelően vegye ki belőle a részét. A nagycsoportnak szóló testnevelés foglalkozásba a kisebbek is bekapcsolódhatnak, hogy erőnlétüket, képességeiket kipróbálhassák.

A mindennapi testnevelés fő módszere a játékos cselekedtetés, elfeledteti a gyermekkel a mozgás nehézségét, a hangsúly a játékra terelődik, pl.: 1,5 magasról a hóba ugrani.

Itt szükséges az óvónői fantázia, hogy megnyerje a gyermeket az aktív, átélt mozgásra.

A gyermeki tudatosság fő eleme a testnevelés foglalkozásokon a figyelem, önfegyelem, társra figyelés, a balesetveszély elkerülése érdekében. A gyermek figyelmét folyamatosan fel kell hívni rá.

Meghatározottsággal bír a testnevelés foglalkozásokon, hogy az óvónő is szeret mozogni, játszani, példát mutat. A példamutatáson túl tisztelni, segíteni, bátorítani kell a gyereket. A tiszteleten azt értjük, hogy nem szabad a gyermekre olyan erőltetni, amit nem tud, vagy nem akar megtenni. Bátorítani, buzdítani közös feladat, melyben az óvónőnek kell az élen járni, példát mutatni. Mindez kedvezően hat a személyiség akarati tényezőinek alakulására.

A gyerekek közötti versengésnek jó terepe a sport. Szeretnek versenyt futni, birkózni, focizni, ügyességi játékokat játszani. Szeretnek győzni, és nem tudnak veszíteni. „A megfelelő versengés pedig éppen a verseny és az együttműködés egységeként képzelhető el.” (Farkas Aranka: A szociális kompetencia alakulása) Az óvodai környezet pedig alkalmas arra, hogy e két magatartásforma párhuzamosan létező jelenségek legyenek az óvodai életben. A lényeg, hogy a versengést ne a társakon való nyilvánvaló túltevés motiválja. Az a jó, ha több nyertes is van. A „legügyesebb” mellett legyen „legsportszerűbb”, „legnagyobb meglepetést okozó”, „legszebben mozgó”, „legtöbb segítséget nyújtó” stb. címet szerző is. Ha értékelünk, dicséretből valamilyen indokból a legrosszabban teljesítőnek is jusson pl. felmért menni a bordásfalra.

A szervezett mozgás során lehetőség van a csapatokban történő versengés adta szociális kompetenciák alakítására. Az óvónő azonban figyeljen a szervezésnél kinek, melyik csoportfunkció, szerep lenne az, amiben legsikeresebb lehetne. A gyerekek keveredjenek véletlenszerűen.

Differenciáló nevelés:

A vegyes csoportban különböző mozgásfejlettségű gyermekek vannak, így a mozgásfejlettségben lemaradt gyermek összemérheti erejét, ügyességét a kisebbekkel, így neki sem lesz kudarcélménye.

Egy-egy bátor mozdulat megtapsolása, vagy együtt szurkolás ismételten erőt ad. Fontos a segítségnyújtás, de csak a kivitelezés technikájában, magát a feladatot a gyermek küzdje végig. Ugyanis az a gyermek, akit mindig feltesznek a szerekre és tartják, pont azt a mozdulatot nem tudja megtanulni, amivel elérheti, hogy feljut valamire, a rossz mozdulat balesethez vezet. Ezért nem teszünk fel egy gyereket sem a hintára, csúszdára, de ott vagyunk, hogy segítsünk neki abban, hogyan kell felmászni.

2. 11. Napirend

Az óvoda viszonylag kötött napirendje és kialakult szokásrendje a gyermek biztonságérzetét segíti. Kérjük a szülőket, hogy ehhez igazítsák az otthoni napirendet.

A napirend során az életszervezés folyamatosan történik, az év elején vannak részei, melyek több időt igényelnek, pl.. rendrakás, gondozási feladatok. A folyamatosság azért is fontos elv a napirend alakításánál, mert a vegyes csoportban járó, különböző életkorú gyermekeknek

más-más időigényük van, pl.: hosszabb idő kell evéshez, alváshoz. A napirend igazodik a gyermek szükségleteihez, tevékenységéhez.

A rendszerességgel, a napirendhez fűződő szokások, szabályok kialakításával elérhetjük, hogy a gyermekek már tudják mi fog következni, biztosan mozognak az óvodában, fel tudnak lelkileg készülni a következő tevékenységre, vagyis alakul feladattudatuk, önállóságuk.

2. 12. Szülőkkal való kapcsolat

A család a szocializáció szempontjából a legmeghatározóbb közeg. Jó talajt jelenthet a szociális fejlődésnek, de már a kezdetkor sérülhet a társas viselkedés. A „kívülálló” szerep alkalmas arra, hogy tisztán lássuk, mi a gond, sőt az adott esetben a megoldás is egyszerűen megfogalmazható. A tanácsadás azonban rázószabvány terület. Nagy szerepünk lehet azonban a korrigálásban, a hiányok ellensúlyozásában.

Az óvodába belépő gyermek számára új szempontok, új elvárások, új kapcsolatok, új értékek, különféle szokások lépnek életbe. Egyéni akarataikat a másik akaratához, a rendjéhez kell illeszteni. A vele járó feszültségeket nem képesek felismerni, csupán átélnek azokat. Segítségre van szükségük, mind a szülő, mind a pedagógus részéről. Különösen szükség van a szülő és pedagógus együttműködésére. A szülők nem szívesen tárják fel a család intim világát, ami a szülő pedagógus távolságtartásában nyilvánul meg. A szülő gyakran csak „szolgáltatást” vár el az intézménytől, az óvónőnek viszont vigyázni kell, hogy csak a gyerek és ne a szülő váljék a nevelés célpontjává. Ezért egy más szinten próbálunk közös alapot keresni. Tiszteletben kell tartani a másik nézeteit, világképét, mérlegelni a másik helyzetét, elfogadni, hogy többféle nevelési elvnek is lehet létjogosultsága. Keressük a lehetőségeket, hogyan lehet együttműködni, mert ez modellértékű a gyermeknek. Keressük, hogyan egyeztethető a pedagógus igénye a szülőével, ne az értékrendet, hanem az érdekeket

hangoljuk össze. Ezáltal jelenik meg a gyermek előtt a „tiszteld a másikat”, „meg kell érteni a másikat” „figyelni kell a másokra” kifejezés.

Az óvoda legyen nyitott, kezdeményező a kapcsolatokban. A szülő úgy érti meg, hogy mit akarunk elérni az óvodában, ha maga is közvetlen közletről megtapasztalhatja azt. Bekukkanthat érkezéskor a csoportszobába, nyílt napon vehet részt. Részes az ünnepi előkészületeknek, elvárjuk segítségét, aktív tagja nyitott rendezvényeknek. Különböző fórumokon elmondhatja véleményét, és az nyitott fülekre talál. Fontos a köszönet. Ennek egyik formája lehet, ha a folyosón kialakítunk egy falat, ahol azoknak a szülőknek a neve és segítségnyújtása szerepel, mely előbbre viszi az óvoda életét.

Az óvoda saját lehetőségeihez mérten segítse a szülői házat a gyermekek nevelésében. Pl. szakember előadása a szülőértekezleten, hosszú ideig súlyos beteg gyermekkel kapcsolattartás, segítségkérés tolmácsolása, hogy HH és HHH gyermek részére is elérhető legyen minden óvodát érintő program.

2. 13. Kooperatív technikák

„Emberi kapcsolatainkon keresztül vagyunk képesek világunk valódi megértésére.”
(Peter Senge)

A nevelési, oktatási intézmények célja, hogy a gyermeket felvértezve minden szükséges készséggel, attitűdökkel, ismeretekkel a lehető legkorábban képesek legyenek önállóan tanulni, cselekedni, hogy eredményesen beilleszkedve a társadalmi környezetükbe sikeressé tegyék saját közösségüket. Az együttműködésre építő módszertan és gyakorlat minden gyermek számára biztosítja a képességeinek megfelelő szerepeket, hozzájárul a kollektív intelligencia kifejlesztéséhez. A kollektív intelligencia első szintjeit, megnyilvánulási formáit az óvodában

is megtaláljuk: I. szint „Érezzük jól egymást!” A közös játék, kirándulások, sportrendezvények, gyermeknapi buli melyben a gyerekek megismerik egymást. II. szint Közös, szervezett játék, beszélgetés, közös élmények, tapasztalatok, szabálytanulás.

A kollektív intelligencia olyan tulajdonságokat mozgat, mint tisztelet, megbecsülés, közös tervezés, koordináció, minőségelv megjelenése a szervezetekben, ami a személyes fejlődést és sikert támogatja. A pedagógustól szakmai felkészültséget, jó szervezési képességeket kíván, segítségnyújtás, támogatás elveire épít. „Más tartalmakat kaptak az olyan kifejezések, mint a „differenciálás”, a „személyes bánásmód”, a „szeretet”, a „segítségnyújtás”, a „tolerancia”, az „irányítás”, az „előadás”, a „párbeszéd”, a „figyelem” stb.. (dr. Benda József: Örömmel tanulni)

Az óvodában is bátran alkalmazhatjuk a kooperatív tanulás elemi technikáit, melyek fejlesztik a különböző kompetenciaterületeket. A „Keresd a párját! – módszer a csoportok kialakításának izgalmas, véletlenül alapuló módja. „Rajzoljunk párban!” – módszer során a párban rajzoló gyermekek képének egyenként önállóan is meg kell állni a helyét. Elkészítése állandó egyeztetést kíván. E két módszer a társas kapcsolatok fejlesztésére alkalmas. A kommunikáció fejlesztésének kooperatív módszere a „Színes korong” – módszer mikor is a színes korongok segítenek a hozzászólások számlálásában. A „Strukturált rendezés” során a csoporttagok egyszerre dolgoznak. Az ismeretek rendszerezésére szolgál, a közös részbe kerülnek a közös dolgok, vagy a csoportosítás elve. A „Csoportmegoldás” lényege, hogy a csoporton belül mindenki saját véleménye alapján fejezzen be egy megkezdett mondatot, ezt követve összevetik, és egy közös új mondatot hoznak létre, melybe mind a négyük gondolata megfogalmazódik.

A kooperatív technikák színes tárháza áll az óvónő rendelkezésére, hogy a gyermekeket kiscsoportokban, vagy párosan szervezve, aktivitásukra alapozva, egyéniségüket hozzáadva az együttműködés különböző szintjén kognitív és szocializációs sikerekhez juttassa.

3. Befejezés

„Ha az embert olyannak vesszük, mint amilyen,
tulajdonképpen rosszabbá tesszük. De ha olyanná vesszük,
amilyenné lennie kell, akkor azzá tesszük őt, amivé lehetne!”

Goethe

ANYÁKNAPI – PROJEKT

E
L
Ő
K
É
S
Z
Ü
L
E
T
E
K

Beszerzések:

- *Díszfa
- *Cserép
- *Szívószál, hungarocell golyók
- *Vasalható gyöngyök

Hangulat megteremtése:

- *Óvoda feldíszítése
- *Csoportszoba átrendezése
- *Ajtódísz
- *Jó illat – virágillatú füstölő
- *Anyák napi zenék CD-n

Előző gyermeki tevékenységek:

- *Virágmag vetése – palántázás.
- *Virágszedés – préselés
- *Anyák napi meghívó készítés préselt virág felhasználásával.
- *Cserép festése, díszítése
- *Szívószál virágkészítés a nagymamáknak.
- *Szív készítés vasalható gyöngyökből.
- *Gyöngykarkötő fűzés
- *Süteménykészítés – kókuszgolyó.

A
N
Y
Á
V
A
L

Vizuális nevelés:

- *Virág készítése hungarocell golyókból, szívószálból (T2).
- *Virág készítése szivacsfestés technikájával.

Külső világ tevékeny megismerése:

- *Virágpalánták ültetése előre díszített cserépben (növények, növényvédelem T4)
- *„Anyafa” ültetése az udvaron.

Munka jellegű tevékenységek:

- *A munkahely elrendezése, munkaasztalok leterítése.
- *Ültetés, öntözés.
- *Eszközök elmosása, rendrakás, takarítás.
- *Kertészkedés, faültetés, öntözés, virágültetés, gereblyezés.

Gondozás:

- *Kéz tisztítása
- *Ruha rendezettsége, óvása
- *Környezet rendje

V
A
L
Ó

Játék:

- *Kiskert építése kockákból kerítéssel, kapuval, tóval (kék edényben víz, hajó, halak). Körülötte a barkácsolt és ültetett virágok elhelyezése megbeszélte szempontok alapján.
- *”A kert körül jártunk keltünk” (memória játék)
- * „Kisfiam, kislányom!” – anya hangjának felismerése.
- * Gyermek felismerése a kezéről (anyának kell kitalálni)

Matematikai tartalom: -

- *Halmazalkotás virágok színei szerint, más módon.
- *Virágok szirmainak számlálása, sok – kevés – több – kevesebb – ugyanannyi megfigyelése, rész – egész viszonyának megtapasztalása virágültetés során.
- * Formafelismerés, formaazonosítás virágkészítéssel.

Versek:

- Donászi M.: Édesanyámnak
- Tordon Á.: Anyák napi mondóka
- Áspis-kerekes
- Töröm, töröm a mákot
- Ének-zene:
- Én kiskertet kerteltem
- Bújj, bújj zöld ág
- Beültettem kiskertemet
- Lánc, lánc hosszú lánc
- Süss, süss napsugár
- Ültem ringó kis ladikon
- Örömműnep ez a nap
- Orgona ága

T
E
V
É
K
E
N
Y
K
E
D
É
S

GYERMEKHETI PROGRAM

CÉLJA:

„Nyitott óvoda” projekt beépítése a programba.

Az alapkészségek és kulcskompetenciák megalapozása, kiemelt figyelemmel a szociális és kognitív kompetenciák fejlesztésére. A gyermek – pedagógus, gyermek – gyermek, gyermek – szülő együttműködésére épülő élethelyzetekben alakul a gyermeki kommunikáció, a társas viselkedés területéről szerezhetnek közvetlen tapasztalatokat. Környezettudatos magatartásuk fejlődik, ismereteket szereznek környezetükről ahol élnek.

FELADATA:

A program egyikoldalról a gyermek kíváncsiságára, felfedező, tapasztalatszerző tevékenységére épít, mely során ismereteket szerez környezetéről közvetlen megfigyelés útján. Szűkebb és tágabb környezetének adottságait használjuk fel a természet élményszerű felfedezésére, másrészt segíti az egymásra figyelmet, pozitív gondolkodást, kreatív megoldáskeresést, együttműködést, közös élmény átélését. A program közelebb hozza egymáshoz a szülők közösségét, gyermek – gyermek kapcsolatát célozza. Felelősségérzet alakítását, a másik emberre való odafigyelés, segítségnyújtás képességét. A kommunikációs kompetenciák, konfliktuskezelés képességének alakulását hatékonyan segíti.

Időpont, helyszín	Tevékenység	Cél	Részte- vők	Eszközök, módszerek	Előkészületek
Óvoda udvara 2010. 05. 31.	Májusfa kitáncolás, Fagyaltozás az óvodában.	Hagyományok felidézése, ápolása, érzelmi kompetenciák fejlesztése, esztétikai nevelés Népi dalos játékok eljátszása, ismétlése	Gyerekek, óvónők, karbantar- tó	Májusfa, kötél Fagyalt 3-féle, tölcsér Játékos tevékenység, éneklés, beszélgetés, bemutató, magyarázat.	Április 30-án az apukák májusfát állítottak az óvodaudvaron. A karbantartóval megbeszélni, hogy segítsen a májusfa kiemelésében. Mobil fagyaltossal megbeszélni, hogy 11 órára érkezzen az óvodába.
kiskorpádi halastó 2010. 06. 02	Kirándulás a halastóra gyalogszerrel, hátizsákkal. Elemózsiát viszünk, a parton paprikás krumpli főzés,	Környezet tevékeny megismerése Ismerkedés lakóhelyükkel, közvetlen környezetükkel,	Óvoda dolgozói, gyerekek, halastó	Paprikás krumpli alapanyaga, tízórai uzsonna,	Helyszín megtekintése Balesetmentes környezet kialakítása Tűzrakó helyen fa biztosítása.

	séta a halastavak körül, fogójátékok (gólya-béka, kinn a bárány...) „Ökocsiga” játszóház – faágakból, kavicsokból	közvetlen tapasztalás, érzékelés észlelés természeti környezetükről, Együttes élmények szerzése, társas kapcsolatok alakítása, Munkára nevelés Természet szépségének megfigyelése Környezetvédelem Fantázia felhasználása, kreativitás fejlesztése. Finommotorika fejlesztés	tulajdonos	italok, gyümölcs, kondér, fakanál, evőeszközök, tisztálkodási eszközök, plédek, elsősegély felszerelés Kirándulás, megfigyelés, beszélgetés, bemutatás, játék, játékos cselekedtetés	Étkezés eszközeinek előkészítése, étel előkészítése Plédek, tisztálkodási eszközök Elsősegélynyújtó láda
Óvoda udvar 2010. 06. 04.	Gulyásparti a szülőkkel Balogh Attila (szülő) és zenekara szórakoztatja az egybegyűlteket, Bűvészbemutató Táncház arcfestés játék az óvoda udvarán	Szociális kompetenciák alakítása Együttes élmények nyújtása, a szülők közösséggé kovácsolása, megnyílás egymás felé, együttmozgás, jókedv kialakítása	Óvoda dolgozói, gyerekek, szakács, szülők	Élménynyújtás, játék, tánc, zene, játékos cselekedtetés, megfigyelés, beszélgetés	Gulyásjegyek nyomtatása, árusítása. Gulyás alapanyagának beszerzése, elkészítése, Az udvaron sátrak felállítása díszítése A szülők közöl ki milyen süteményt, szörpöt készít, gyümölcsöt hoz.
Óvoda udvara 2010. 06. 07.	Gyermeknapi vetélkedő Fekete – fehér, igen – nem Csoki evés fonalról Szörpívás szívószállal Ruhacsipesszel vattaösszeszedés Célba dobás Puzzle kirakás Eredményhirdetés (mindenkinek jut díj)	Mozgás, ügyesség, kognitív kompetencia fejlesztése Érzékelés fejlesztése Szem – kéz koordinációfejlesztés	Gyerekek, óvónők	Csokik, szörp, szívószálak, poharak, ruhacsipeszek, vatta, „oroszlánszáj”, sörös dobozok (dobáshoz), puzzle,	Eszközök előkészítése, csoki, szörp beszerzése, díjak elkészítése

				oklevelek, díjak Mikroszoportos foglalkoztatás Bíztatás, szurkolás, játékos cselekedtetés Pozitív értékelés	
Óvoda udvara 2010. 06. 08.	A délelőtti órákban az udvaron felállított ugráló váron szórakozhatnak, délután szalonnasütés .	Szociális kompetenciák fejlesztése, együttes élmények, egymáshoz való alkalmazkodás, nagymozgások fejlesztése, mozgásigény kielégítése, jókedv megteremtése Együttes cselekvés, tűzről szerzett ismeretek alkalmazása, munkára nevelés, balesetvédelmi szabályok megismerése	Gyerekek, óvónők, óvoda dolgozói	Ugráló vár, tűzrakáshoz fa, nyársak, szalonna, virsli, zöldségek, kenyér, üdítő	Ugráló vár - előzetes megbeszélés, Tűzrakáshoz fa biztosítása, nyársak vágása, Szalonna, virsli, zöldségek, kenyér, üdítő beszerzése szülők segítségével
Óvoda, sportpálya 2010. 06. 09.	Születésnapok, névnapok megünneplése délelőtt az óvodában Apák napjával egybekötött vetélkedő délután a sportpályán délután. Lufi borotválás a gyermek segítségével Gyereköltöztetés időre Gyermekkel a háton való futás	A szubjektum önmagában való megerősítése, élményszerzés. Tisztelet, megbecsülés alakítása Közös élményszerzés apával (szülőkkel) Figyelem, koncentrációképesség fejlesztése,	Gyerekek, óvónők, apák, szülők	Lufik, borotvahab, egyszer használatos borotvák, gyermek méretű ruhadarabok, kendők futball labda versenyjáték,	Lufik, borotvahab, egyszer használatos borotvák, gyermek méretű ruhadarabok, kendők futball labda

	Apa felismerése tapintással, Gyermek felismerése lábáról Bekötött szemű apa irányítása a bóják között Közös foci	Felelősségérzet fejlesztése, mozgásigény kielégítése		sport- tevékenység pozitív értékelés	
2010. 06. 10.	Autóbusz kirándulás a veszprémi állatkertbe, aki teheti, elkísérheti gyermekét.	Távolabbi környezet felfedezése, utazás élménye Állatkerti állatok „élőben” történő megfigyelése, világnézet alakítása utazási kultúra, kirándulás kultúra fejlesztése, ismeretlen térben történő biztos tájékozódás egymásra figyelés,	Gyerekek, óvónők, óvoda dolgozói szülők autóbusz- vezető	Természetes megfigyelés, beszélgetés	Állatkerti állatok megfigyelése képes könyvekben
kultúrház 2010. 06. 11.	Évzáró, ballagás Nagycsoportosok búcsúztatása, Tanult versek, dalok, játékok bemutatása	Érzelmi nevelés, szociális kompetenciák fejlesztése. Hagyományok őrzése Önálló versmondás, szereplési lehetőség	Gyerekek, óvónők, szülők,	Útravaló tarisznya, toll, füzet, emlékkönyv kellékek	tarisznya, toll, füzet beszerzése, emlékkönyv folyamatos kitöltése, kellékek készítése

BEFOGADÁSI PROGRAM

CÉLUNK:

A családi házból, a szocializáció elsődleges szintéből érkező „kisember” minél kisebb zökkenővel illeszkedjen be a pedagógiailag determinált szocializációs szintérbe, az óvodába, ahol az elemi kooperációs és kommunikációs formák tudatos kibontakoztatása folyik. Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadjuk, és empátiás készséget mutatunk az érzelmi alapigények kielégítésére. Kiegyensúlyozott, boldog alaphangulatot kívánunk kialakítani a szociális kompetenciák kialakítása során, amelyben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

ÓVODÁNK ELSŐDLEGES FELADATA:

„a gyerekek szeressenek óvodába járni”. Ennek alapja, ha a gyerekek „otthon érzik magukat”, és kedvükre tevékenykedhetnek. Mindez attól függ, hogyan indulnak el otthonról. Érzelmileg elszakadtak-e a szülőtől, mennyire nyitottak a világ felé. Ez minden gyermeknél más és más. Ebből következik, hogy minden gyermeket önmagához mérten közös elvek alapján vezetjük be az óvodába.

BEFOGADÁSI ALAPELVEK:

Óvodába lépéskor a gyermek ismerősként üdvözölhesse az óvónőket, gyerekeket, de az óvoda dolgozóit is. Ezért az összes lehetőséget ki kell használni a gyermek egész kicsi korától a kapcsolatteremtésre. (Pl. falusi összejövetelek, orvosnál, boltban való találkozáskor, nagyobb, óvodás gyereken keresztül.) Az óvoda nyitott, szabadidős játékidőszakban (pl. az udvaron, séta során) bármikor lehetőség van bejönni. Ha a fentiekre nincs mód, akkor óvodába való beíratás előtt lehetőséget teremtünk olyan alkalmakra, amikor a szülő látogatást tehet gyermekével az óvodában (pl. ünnepélyek, játszóház, ovinap). Az óvodai beíratás, családlátogatás személyhez szóló (pl. meghívó, ajándék). A gyermekkel beérkezésétől, távozásáig az óvónő foglalkozik. Mindig ott legyen, annyira amennyire szükség van rá! A gyermek érkezésekor mindegyik óvónő legyen körülötte. Kezdetben megszokott dolgai, játécai, vacakjai vegyék körül játék közben, alvás alatt, játszasson vele, szoríthassa a kezében. Személyes csomagja jellel ellátott, tartalmazza, amire testi szükségletei kielégítéséhez szüksége van. Az óvoda minden dolgozója legyen beszédében, viselkedésében, barátságos, nyugodt és türelmes. Válaszoljon az újonnan érkező kérdéseire, guggoljon le hozzá, figyeljen rá, fogja meg a kezét, simogassa meg, nyújtson segítséget a gyermek igényéből fakadóan. A „régii” óvodások vegyék ki részüket a befogadásból. A biztonságérzet kialakulásáért, a gyermek tudja melyik időpont az, amikor érte jönnek, kapcsoljuk valamihez (pl. ebéd után, miután felkeltünk, uzsonna után). Ha a szülő délben viszi haza gyermekét, az huzamos ideig tartson, lehetőleg addig, amíg a gyermek belső igényéből fakad.

BEOFAGADÁSI PROJEKT						
IDŐ	TEVÉKENYSÉG	CÉL	MÓDSZER ESZKÖZ	RÉSZTVEVŐK	FELELŐS	VÁRHATÓ EREDMÉNY
Áp-ri-lis	A 2 és fél éves, valamint az óvodaköteles gyermekek kigyűjtése a néesség-nyilvántartóból.	100%-os beóvodázás	Kutatás		Tagóvoda vezető	Mindenkiről tudunk, aki beíratásra kell, hogy kerüljön.
Má-jus	Személyes meghívó beíratásra a szülő és gyermek részére. A szülővel közöljük beóvodázási lehetőségeit, ill. kötelezettségét.	Minden óvodáskorú gyermek szülője tudjon a beíratási lehetőségéről, kötelezettségéről.	Levélírás, magyarázat, jogszabályok ismertetése	Szülők, Tagóvoda vezető	Tagóvoda vezető	Minden érdekelt értesül a beíratásról.
Má-jus	Nyíltnapra egybekötött beíratás. A szülő beíratja a gyermekét, a gyermek hivatalosan először van az óvodában. Kipróbálhatja az óvoda helyiségeit, játékait, bekapcsolódhat a napi tevékenységekbe, játszhat a gyerekekkel.	Beíratás. A gyermek és szülő bepillantást nyerhet az óvoda életébe. Élményeket szerezhet, az óvodáról.	Beszélgetés, bemutatás, segítségnyújtás, játék, tevékenységek kipróbálása, szeretetteljes közeledés	Szülők, Tagóvoda vezető, óvónők, gyerekek, leendő óvodások, technikai személyzet	Tagóvoda vezető, óvónők	Szülőnek, leendő óvodásnak pozitív képe alakul ki az óvodából. Megismeri az ott zajló munkát. Később ismerősként érkezik, kedvet kap további látogatáshoz.
Fo-ly-a-matos	Családlátogatás előzetes felkészülés alapján. Személyre szóló ajándék a gyermeknek (jelének rajza), papírmasé kifestése, melyet várunk vissza az óvodába, hogy visszatérhessen a fészékbe. Anamnézis lap átadása a	Családi környezet, gyermek megismerése, problémák megbeszélése. A gyermek óvoda iránti várakozásának	Környezettanulmány, mese, beszélgetés, megfigyelés	Szülők, Tagóvoda vezető, óvónők, gyerekek	Tagóvoda vezető, óvónők	A család jobb megismerése. Az óvoda iránti bizalom alakítása. Pozitív várakozás.

	szülőknek, személyes kérdések megbeszélése. Családi környezet megfigyelése.	fokozása.				
Szeptembertől folyamatos	Lehetőség szerint „anyás befogadás”, de legalább az első délelőtt a szülő legyen az óvodában. Az első napon gyermek harmadik születésnapjának megünneplése (vagy a 2 és ½ éves születésnapját). Az új kicsi fogadása, helyének megismerése, jeleinek felhelyezése fogására, törülközőtartójára. Fésű, pohár, törülköző elhelyezése. A cipő, ruha, zsák elhelyezése stb. Óvodások dallal fogadják az új „kisfecskét”, felköszöntik a születésnapján, megmutatják a játékokat, helyét az asztalnál. Bevonják közösen az óvónővel a játékba.	Személyre szóló befogadás, figyelem. Hagyományteremtés. Zökkenőmentes szokás és szabályrendszer megismerése. Az óvodások bevonása a befogadás folyamatába, felelősségérzet, szociális kompetencia alakítása.	Egyéni bánásmód, beszélgetés, bemutatás, figyelem, ünnep, játék, játékos életszervezés	Szülő, óvónők, gyerekek, új óvodás	Óvónők	A régi óvodásoknál a kisebb elfogadása, tisztelete, tudatos magatartás alakítása. Az új óvodásnál önbizalom, bizalom alakítása, a szabályok, szokások feszültségmentes megismerése. A szülő érezze, hogy a gyerekére odafigyelnek, egyéni bánásmód.

Felhasznált irodalom

Balázsne Szűcs Judit: Az ember, aki óvodás. SZORT Bt. Budapest, 1997.

Cziegler Orsolya: Én? Te? – Mi! Gyerekekről szülőknek. Budapest: Saxum, 2008

Dr. Benda József: Örömmel tanulni
Humanisztikus Kooperatív Tanulás (HKT) Agykontroll Kft. 2007

Farkas Aranka: A szociális kompetencia alakulása. Kisgyermek, nagy problémák –
2005. október

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program. Fabula Bt. Miskolc, 1996.

Mérei Ferenc- Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó. Budapest, 1985.

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenciók Óvodai program. Volán Humán Okt. és
Szolg. Bt. 1999.

Székely Andrea: Játék a bábokkal, játék a meseládkóval. A világ befogadásának elérhetősége
suliNova Kht. Budapest, 2007.

W. Allport Gordon: A személyiség alakulása. Gondolat kiadó. Budapest, 1980.